

Woningstichting Vechtdal Wonen
t.a.v. [REDACTED]
Eskampweg 1
7731 TA OMMEN

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax: 088 118 86 71
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.10.2021	D2021-10-002697	2021-005524	1 van		16 juli 2021	
			26			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte [REDACTED],

[REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 16 juli 2021² ontvangen. Op 15 oktober 2021 en 25 oktober 2021 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege het uitvoeren van vervangende nieuwbouw, verduurzamingsmaatregelen en/of onderhoudswerkzaamheden bij verschillende woningen in Balkbrug, Beerzerveld, Dedemsvaart, Lemele, Lemelerveld en Ommen. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw, huismus en huiszwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van deze vogels weg te nemen⁴ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het uitvoeren van vervangende nieuwbouw, verduurzamingsmaatregelen en/of onderhoudswerkzaamheden bij verschillende woningen in Balkbrug, Beerzerveld, Dedemsvaart, Lemele, Lemelerveld en Ommen. In bijlage 3 van dit besluit is per complex weergegeven welke werkzaamheden worden uitgevoerd en op welke adressen de ontheffing van toepassing is.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te (ver)storen. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen, en daarmee overtreedt u niet de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, vierde lid, en artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk D2021-07-002917

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2023.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 16 juli 2021 en de bijbehorende stukken te weten 'Activiteitenplan Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022', van 17 september 2021.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 4 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶.

De verschuldigde leges zijn:

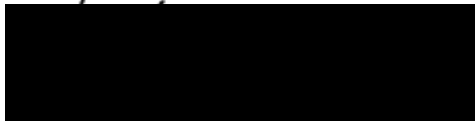
Artikel Code	Artikel omschrijving	€	
7.6.2	In behandeling nemen van een aanvraag voor een ontheffing als bedoeld 3.3, 3.8 en 3.10 Wnb, die al dan niet ziet op het realiseren van een infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting of projectontwikkeling		3.055,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder Inlichtingen bij. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer 2021-005524 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Overzicht complexen en werkzaamheden
Bijlage 4	Overzicht aanwezigheid verblijfplaatsen
Bijlage 5	Te nemen maatregelen

---

⁶ Belastingverordening Overijssel

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeenten Dedemsvaart en Ommen;
- Ecogroen, [REDACTED], Zuiderzeelaan 53 in Zwolle.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-10-002697). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
  - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁷, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
  - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - het kenmerk van deze beschikking (D2021-10-002697).

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

---

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek

5. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden (ongeschikt maken verblijfplaatsen en uitvoering renovatie, onderhoud, verduurzaming en sloop) houdt u rekening met de kwetsbare perioden van:
  - Gierzwaluw en huiszwaluw: voortplanting 15 april tot en met 15 augustus;
  - Huismus: voortplanting 1 maart tot en met 31 augustus en vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen < 0°C) van december tot en met februari;
  - Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis: voortplanting 15 mei tot en met 1 september. Winterperiode 1 november tot en met 31 maart

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort(en). Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek.

6. U dient de maatregelen uit te voeren conform de maatregelen zoals weergegeven in bijlage 5 van dit besluit. Dit geldt echter niet voor:
  - Maatregelen 13, 21 en 27. Omdat u voorafgaand aan het ongeschikt maken niet zorgt voor tijdelijke alternatieven voor de gierzwaluw, huismus en de huiszwaluw (in de vorm van tijdelijke kasten), mag u werkzaamheden die leiden tot het verlies of verstoring van nesten niet uitvoeren in de periode 1 april tot en met 31 augustus. Het gaat om dakvervanging, spouwmuurisolatie en onderhoudswerkzaamheden (schilderwerk, gevelherstel).
  - Aanvullend op maatregelen 14 en 28 moet u na het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van vleermuizen eerst een nacontrole uitvoeren. Deze nacontrole houdt in dat u minimaal drie dagen (met avondtemperaturen boven 8 graden Celsius, maximaal motregen en winderkracht maximaal 4 Bft) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van vleermuizen een controle uitvoert met behulp van een batdetector. Deze controle zal uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Als alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure zal herhaald te worden totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing. Direct na deze controle en bij afwezigheid van vleermuizen dienen de inbouwkasten geplaatst te worden conform de relevante maatregelen (18 en 33) uit bijlage 5 van dit besluit.

Overige zaken

7. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.
8. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
	A2.1 Overeenstemming andere provincie	8
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
	A3.1 Wettelijke regels	8
	A3.2 Provinciaal beleid	8
	A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
	B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	10
	B1.2 Doel van het project	10
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
	B1.4 Periode	11
	B1.5 Onderliggende documenten	11
	B1.6 Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
	C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
	C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
	C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing	15
	C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	15
	C1.5 Wettelijk belang van het project	16
	C1.6 Toetsing aan overige vereisten	16
	C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden	16
D	Slotconclusie	16

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Dedemsvaart en Ommen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

---

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw, huismus en de huiszwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

---

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied bestaat uit meerdere clusters in Balkbrug, Beerzerveld, Dedemsvaart, Lemele, Lemelerveld en Ommen. Binnen deze clusters heeft Vechtdal Wonen woningbezit. Aan deze woningen wordt onderhoud gepleegd en worden verduurzamingsmaatregelen getroffen. De beoogde ingrepen bestaan uit de volgende type werkzaamheden:

- Dakvervanging (dakpannen);
- Bitumen platdaken vervangen (of EPDM bedekking vervangen met bitumen);
- Spouwmuurisolatie;
- Herstel metsel- en voegwerk;
- Sloop en nieuwbouw;
- Balkon renovatie;
- Schoorsteen renovatie;
- PV zonnepanelen plaatsen;
- Renovatie van bergingen en carports;
- Schilderwerkzaamheden;
- Asbest op/in garages of schuren verwijderen.

Het werkkerrein van het verduurzamingsproject bestaat in vrijwel alle gevallen uit de bebouwing. Omringende tuinen blijven daarbij in principe onveranderd. Alleen bij het complex 421 Kampfstraat 16 t/m 24 in Lemelerveld worden zowel bebouwing als de bijbehorende tuinen en schuren geheel geamoveerd om uitbreidingsruimte te maken voor het naastgelegen zorgcentrum.

Bij het vervangen van het dak worden de bestaande dakpannen verwijderd en wordt nieuwe dakisolatie aangebracht op het bestaande dakbeschot. Vervolgens worden dakpannen geplaatst/ herplaatst. De werkzaamheden aan een woning worden doorgaans binnen één week afgerond.

Bij het vervangen van bitumen op platte daken wordt de gehele daklaag verwijderd en opnieuw geplaatst. De tijdsduur van het vervangen van bitumen platdaken varieert van een dag (bij bergingen) tot aan enkele weken, zoals bij zorgcentrum De Tjalk in Dedemsvaart. Het gaat met name om schuurtjes in de (achter)tuinen.

Het aanbrengen van spouwmuurisolatie wordt veelal in één dag uitgevoerd. Het herstellen van metsel- en voegwerk wordt binnen twee à drie dagen uitgevoerd. Woningen waarbij het metsel- en voegwerk wordt hersteld (of gereinigd) hebben scheuren of loszittende bakstenen of voegen. Ter hoogte van de beschadiging wordt het metsel- en voegwerk verwijderd met boor. Vervolgens worden de voegen weer opnieuw ingevoegd. De overige werkzaamheden duren ook een paar dagen per woning/woonblok.

In bijlage 3 van dit besluit is per complex weergegeven welke (combinatie van) werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. De meeste complexen worden per 2022 of later uitgevoerd. Indien de ontheffing nog op tijd verleend kan worden in 2021 worden ook nog werkzaamheden binnen enkele complexen in 2021 uitgevoerd.

B1.2 Doel van het project

Het doel van het project is om (groot) onderhoud aan woningen uit te voeren, waarbij ook verduurzamingsmaatregelen worden getroffen. Verduurzamen van woningen is nodig om te voldoen aan het Energieakkoord. Onderhoud van woningen is nodig om verslechtering van de leefomstandigheden te voorkomen. Uitbreiding van het verzorgingstehuis voorziet in de toenemende vraag naar zorgwoningen.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw, huismus en de huiszwaluw te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁴, en om deze vogelsoorten opzettelijk te storen¹⁵. En van het verbod om de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren¹⁶ en de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze vleermuissoorten te beschadigen of te vernielen¹⁷.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2021 tot en met 31 december 2023.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Het aanvraagformulier van 16 juli 2021;
- 'Activiteitenplan Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022' van 16 juli 2021 en de aangepaste versie van dit rapport van 17 september 2021;
- Exceltabel met adresgegevens waar verblijfplaatsen aanwezig zijn;
- Aanvullende informatie van 15 en 25 oktober 2021.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 16 juli 2021 ontvangen. Op 15 oktober 2021 en 25 oktober 2021 zijn aanvullende gegevens ontvangen¹⁸. Deze aanvulling betreft de resultaten van het najaarsonderzoek naar vleermuizen ontvangen en de aanpassing van het activiteitenplan van 16 juli 2021.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Activiteitenplan Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022'¹⁹ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- In 2016 en 2017 zijn alle woningen onderzocht op gebouwbewonende soorten volgens de toen geldende protocollen en kennisdocumenten.
- Omdat de gegevens uit 2016 en 2017 per 2021 verouderd zijn, is opnieuw onderzoek gedaan naar gebouwbewonende soorten (vogels en vleermuizen) bij alle woningen en grondgebonden zoogdieren (egel/kleine marterachtigen) bij de slooplocatie in Lemelerveld. Voor de woningen die zijn betrokken in deze ontheffingsaanvraag zijn de resultaten vergelijkbaar met die van 2016/2017. Er zijn geen grote verschillen zichtbaar, anders dan passend binnen de natuurlijke veranderingen dat vooral vleermuizen regelmatig van verblijfplaats wisselen.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen van de onderzochte soorten aanwezig zijn.

---

¹⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.1, vierde lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ EDO-kenmerk D2021-10-002656 en D2021-10-004079

¹⁹ Hoofdstuk 4, pagina 12 tot en met 14

In bijlage 4 van dit besluit is weergegeven op welke adressen verblijfplaatsen zijn gevonden.

Nestplaatsen van de gierzwaluw zijn aanwezig onder de eerste rij dakpannen (of nokpan) op de kopgevels (tien nestplaatsen), in gierzwaluwneststenen (acht nestplaatsen) en achter de dakgoot/op de muur (één nestplaats). Van deze 19 nesten bevinden zich drie nestplaatsen in dakconstructies van woningen waar dakvervanging plaatsvindt.

Verreweg de meeste nestplaatsen van de huismus zijn aanwezig onder de eerste rij dakpannen boven de dakgoot en langs de kopgevels. Daarnaast zijn twee nestplaatsen aanwezig in gierzwaluwneststenen en één nestplaats is achter de dakgoot aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn 67 nestplaatsen van de huismus aangetroffen binnen het onderzoeksgebied, waarvan 40 nestplaatsen in dakconstructies van woningen waar dakvervanging plaatsvindt en één nestplaats in een woning die gesloopt wordt.

De huiszwaluw maakt van twee woningen (Piet Heinstraat 10 en 12) gebruik als nestplaats. De zelfgebouwde nestkommen zijn aanwezig direct onder de dakrand aan de voorzijde van de woning.

In De Tjalk 49 te Dedemsvaart is een kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen die binnen het gebouw steeds van plek wisselt. De grootst waargenomen kolonieomvang is 52 exemplaren. Paarverblijfplaatsen of aanwijzingen voor paarverblijfplaatsen (baltsterritoria) zijn aanwezig op 22 verschillende locaties. Eén van deze paarverblijven wordt ook gebruikt als zomerverblijfplaats (Tuinfluiterstraat 3 te Ommen).

In de woningen binnen het onderzoeksgebied is in Ommen één kraamverblijfplaats en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. Het kraamverblijf is aanwezig in de spouwmuur van Zwaluwstraat 71 en het zomerverblijf is aanwezig in de spouwmuur van de Merelstraat 101. De verblijfplaatsen zijn toegankelijk via overhangende dakpannen op de gevelmuur (Zwaluwstraat 55) en overhangende dakpannen op een overstek (Merelstraat 101).

In de Van Brakelstraat 12 en Tuinfluiterstraat 15 te Ommen zijn twee paarverblijfplaatsen aangetroffen van de ruige dwergvleermuis.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Als gevolg van de dakvervanging worden drie nestplaatsen van de gierzwaluw vernield of beschadigd. Bij de overige woningen blijven nestplaatsen van de gierzwaluw gehandhaafd. Op vier locaties kan wel verstoring van nestplaatsen plaatsvinden - mogelijk zelfs leidend tot het verlaten van nestplaatsen - indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Het gaat specifiek om spouwmuurisolatie en dakvervanging aan de Lepelaarstraat 9 en 11 in Dedemsvaart en herstel metselwerk van gevels aan de Zwaluwstraat 65 en 71 in Ommen.

Als gevolg van de dakvervanging en de sloop van de woningen worden 40 nestplaatsen van de huismus vernield of beschadigd. Bij overige woningen blijven nestplaatsen van de huismus gehandhaafd. Bij negen woningen in Ommen (Doormanstraat 35 en 39, Windestraat 14, Meidoornstraat 3, 9 en 11, Violenstraat 56, Leeuwenbekstraat 20, Zwaluwstraat 55) kan wel verstoring van nestplaatsen plaatsvinden - mogelijk zelfs leidend tot het verlaten van nestplaatsen - indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Het gaat specifiek om renovatie van schoorstenen, vervangen of schilderen van windveren, herstel metselwerk van gevels en het aanbrengen van zonnepanelen.

Als gevolg van de dakvervanging in de Piet Heinstraat worden twee nestplaatsen van de huiszwaluw vernield of beschadigd. Nestplaatsen van de huiszwaluw zijn aanwezig onder de uitstekende witte dakoverstek.

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen worden zes paar- of zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd of vernield. Daarnaast kan door het vervangen van bitumen en het herstel van voegwerk (en bijbehorende boorgeluiden en trillingen) één kraamverblijfplaats (De Tjalk, Dedemsvaart) en meerdere paar- of zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (tijdelijk)

verstoord worden. Het gaat specifiek om in totaal elf paar- en zomerverblijfplaatsen (De Wulp 14, De Gieteling 14, De Grutto 15 in Dedemsvaart en Herikstraat 13, Klaproosstraat 13, Violenstraat 2, Merelstraat 61 en Zwaluwstraat 49, 55, 63 en 71 in Ommen).

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen wordt één zomerverblijfplaats van de laatvlieger beschadigd en vernield door spouwmuurisolatie. Daarnaast kan door herstel van voegwerk (en bijbehorende boorgeluiden en trillingen) één kraamverblijfplaats van laatvlieger (tijdelijk) verstoord worden. Beide paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis gaan verloren door het verduurzamen van beide woningen.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag²⁰ (die als bijlage 5 bij dit besluit is gevoegd), zijn in grote lijnen voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Met deze maatregelen en de door ons voorgeschreven maatregelen worden negatieve effecten op de aangevraagde soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd.

In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Alle werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op een verblijfplaats worden uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden van de betrokken soorten. De werkzaamheden worden per kavel uitgevoerd,
- Bij het verlies van verblijfplaatsen door sloop (1 nest huismus) en dakvervanging/isolatie (gierzwaluwen) spouwisolatie (vleermuizen) voorziet u in nieuwe verblijfplaatsen in de vorm van inbouwkasten.
- Het verlies aan nesten van de huismus vanwege dakvervanging wordt opgevangen doordat het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht wordt op de derde panlat vanaf de dakgoot. Hierdoor ontstaat weer een vergelijkbare situatie, waardoor de huismus weer onder de dakpannen kan broeden.

U treft geen tijdelijke mitigatie in de vorm van huismuskasten voor de huismus omdat geheel buiten de broedperiode wordt gewerkt. Door het gefaseerd werken zijn gedurende het gehele proces te aller tijde voldoende uitwijkmogelijkheden voor de huismus aanwezig, bestaande uit nog niet gerenoveerde woningen of door woningen waar de permanente mitigatie (verhoogd vogelschroot onder het nieuwe dak) al is afgerond. U stelt voor om eventueel ook in de voortplantingsperiode te werken (maatregel 13, 21 en 27 in bijlage 5), door buiten de voortplantingsperiode nesten ongeschikt te maken. Maar omdat u geen tijdelijke maatregelen treft in de vorm van huismuskasten, kunnen de betreffende huismussen langdurig geen gebruik maken van de daken waaraan gewerkt wordt. Dit geldt ook voor de gierzwaluw en de huiszwaluw. Dit nemen wij op als aanvullend voorschrift.

U treft geen tijdelijke mitigatie in de vorm van vleermuiskasten voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Direct na het ongeschikt maken plaatst u keramische inbouwkasten in de woning waarin de verblijfplaats is aangetroffen. Hierdoor is geen sprake van een tijdelijke achteruitgang van de beschikbaarheid van verblijfplaatsen.

Aanvullend hebben wij een voorschrift opgenomen, zodat na het ongeschikt maken nog een ecologische controle plaatsvindt. Zodoende wordt geborgd dat eventueel aanwezige vleermuizen de woningen hebben verlaten vanwege het ongeschikt maken. Direct na de vrijgave dienen de keramische inbouwkasten geplaatst te worden. Dit is belangrijk, want het inbouwen van deze kasten kan ook leiden tot het verstoren van vleermuizen die na het ongeschikt maken onverhoopt nog aanwezig zijn in spouwmuren.

Staat van instandhouding

Wij zijn van oordeel dat bovenstaande maatregelen voorkomen dat er een effect op de staat van instandhouding plaats kan vinden. Een deel van de werkzaamheden heeft geen effect op de aanwezige verblijfplaatsen, temeer door het nemen van mitigerende maatregelen. Daarnaast zijn de meeste (onderhouds)werkzaamheden kortdurend (maximaal één week, behalve het slooproject wat langer duurt).

---

²⁰ Paragraaf 6, bladzijde 27 tot en met 32

Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie van de gierzwaluw op 40.000 tot 60.000 broedparen wordt geschat. De populatie trend 2006-2018 wordt als ongunstig gekwalificeerd. Het verspreidingsgebied is stabiel. Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt dat in de omgeving meerdere geschikte woningen aanwezig zijn waar geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het gaat bijvoorbeeld om woningen in de omgeving van de Lepelaarweg 23 in Dedemsvaart met in het verleden aangebrachte neststenen die nog niet allemaal bezet zijn (o.a. Lepelaarweg 9 en 11) en geschikte ruimten achter dakgoten (o.a. Lepelaar 60 t/m 72, 54 t/m 58 en 49 t/m 65). Ook in Lemelerveld zijn geschikte broedruimten aanwezig in de omgeving van de R. Koetsierstraat 26 (P. Buismanstraat 13 t/m 19, 21 t/m 27, 29 t/m 35, 37 t/m 47 en 49 t/m 55). Hier zijn tussen de muurdelen en dakgoten geschikte broedplekken aanwezig die deels nog onbezet zijn. De aanwezigheid van bestaande alternatieven en de te treffen permanente maatregelen zorgt ervoor dat de lokale staat van instandhouding door dit project niet in gevaar komt.

Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie van de huismus op 600.000 tot 1.000.000 broedparen wordt geschat. De populatie trend 2006-2018 wordt als gunstig gekwalificeerd. Het verspreidingsgebied is stabiel. Tijdens het onderzoek zijn ook in de omliggende woningen veel paartjes huismussen aangetroffen. Het maximum per woning binnen het onderzoeksgebied is drie paartjes. Toch blijkt dat ogenschijnlijk dezelfde blokken met woningen wisselende aantallen huismussen (kolonievormig) herbergen. De verwachting is dan ook dat het aanbod van geschikte nestplaatsen niet limiterend is en dat er in de omgeving ruim voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig zijn. Door de aanwezigheid van bestaande alternatieven en de te treffen permanenten maatregelen die ervoor zorgen dat er na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid is, komt de lokale staat van instandhouding niet in gevaar.

De nestlocaties van de huiszwaluw in de Piet Heinstraat zijn gelegen aan de rand van Ommen langs de uiterwaarden van de Vecht. In de omgeving van deze woningen zijn veel vergelijkbare woningen aanwezig met geschikte witte, overstekende dakranden. Voorbeelden zijn aanwezig in De Ruijterstraat en de Evertsenstraat. Vanwege het verlies van de twee nesten wordt gezorgd voor nieuwe nestmogelijkheden op dezelfde plek. Daarnaast kan de huiszwaluw zelfstandig nieuwe nesten maken aan de betreffende woningen in de Piet Heinstraat. Door de aanwezigheid van bestaande alternatieven en de te treffen permanenten maatregelen die ervoor zorgen dat er na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid is, komt de lokale staat van instandhouding niet in gevaar.

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is in 2019 beoordeeld als 'onbekend'²¹. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen en waarschijnlijk ook vleermuizen verloren gaan. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden. In Ommen gaat het om voormalige huurwoningen die door de huurders zijn aangekocht, maar ook om andere koopwoningen (o.a. Zwaluwstraat 18 en 20, Merelstraat 85 en 87 en Zwaluwstraat 85 en 87). In Dedemsvaart gaat het o.a. om basisschool Het Kompas (in 2017 nog een kraamkolonie vastgesteld) en appartementencomplex De Merel (in 2021 nog een grote kolonie van minimaal vijf gewone dwergvleermuizen vastgesteld). Omdat gewone dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van zomer- en paarverblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan met zekerheid gesteld worden dat veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding, voor alle functies worden geschikte alternatieven aangeboden. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat door de genomen maatregelen te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

---

²¹ Wageningen UR. Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019

De landelijke staat van instandhouding van laatvlieger is recent beoordeeld als 'matig ongunstig'²². In vergelijking met de gewone dwergvleermuis komt de laatvlieger een stuk minder algemeen voor. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn op beperkte schaal alternatieve verblijfplaatsen aanwezig, omdat de laatvlieger vrij kieskeurig is qua keuze van het type verblijfplaats. In de omgeving van de vastgestelde verblijfplaatsen gaat het om de volgende vergelijkbare woningen/ gebouwen: Merelstraat 50 t/m 80, 69, 71, 77 en 79 en Reigerstraat 50 t/m 106 en 25 t/m 63. Specifiek op adres Reigerstraat 102 is veel activiteit van laatvliegers waargenomen, vermoedelijk een deel van de kraamkolonie die in de wijk verblijft. De werkzaamheden op locaties met laatvliegerverblijven zijn van korte duur (locatie met zomerverblijfplaats: maximaal één week en de locatie met de kraamverblijfplaats maximaal enkele dagen), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Daarnaast wordt de werkvolgorde binnen een complex zodanig gekozen dat altijd geschikte woningen aanwezig blijven die een alternatieve verblijfplaats bieden voor laatvlieger. Voor de zomerverblijfplaats worden vervangende voorzieningen aangebracht. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van laatvlieger niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat door de genomen maatregelen te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn

De landelijke staat van instandhouding van ruige dwergvleermuis is recent beoordeeld als 'matig ongunstig'¹⁷. Ruige dwergvleermuis is een wijdverspreide en een algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen in het najaar worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. In de omgeving van het onderzoekslocaties zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig. Het gaat dan om voormalige huurwoningen die door de huurders zijn aangekocht, maar ook om andere koopwoningen (o.a. Zwaluwstraat 18, 20, 85 en 87). Omdat de ruige dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van paarverblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan er met zekerheid gesteld worden dat er veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het uitvoeren van vervangende nieuwbouw, verduurzamingsmaatregelen en/of onderhoudswerkzaamheden bij verschillende woningen in Balkbrug, Beerzerveld, Dedemsvaart, Lemele, Lemelerveld en Ommen leiden tot het beschadigen en vernielen van verblijfplaatsen. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 en artikel 3.5 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om de gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te (ver)storen. Omdat (eventueel) versturende werkzaamheden buiten de kwetsbare perioden worden uitgevoerd, en gezorgd wordt dat dieren bij dak- en spouwisolatie niet aanwezig zijn ten tijde van de werkzaamheden is geen sprake van het (ver)storen van deze soorten. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat voldoende is onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is. Het uitvoeren van de werkzaamheden is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve inrichtingswijzen voor de verduurzamingsmaatregelen zijn geen optie, aangezien alternatieve inrichtingsmaatregelen zeer kostenverhogend werken en bovendien geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gierzwaluw, huismus, huiszwaluw en overige vogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning is zoveel mogelijk aangepast aan de functies die het onderzoeksgebied heeft voor zoogdieren en vogels. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige vleermuizen en vogels geen voordelen.

²² Wageningen UR. Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenumen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

In het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012 zijn afspraken over energiebesparing gemaakt tussen het Rijk en woningcorporaties. Afsproken is dat in 2021 ten minste een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling: energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat vooral van belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens. Ook Vechtdal Wonen heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Hierbij worden bij een aantal woningen de spouwmuren en daken geïsoleerd. De onderhouds- en renovatiewerkzaamheden zijn nodig om de instandhouding van de woningen te waarborgen. Daarbij wordt het aanwezige asbest verwijderd.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²³ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁴. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om de nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw, huismus en huiszwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van deze vogels weg te nemen en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

---

²³ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁴ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

BIJLAGE 3 OVERZICHT COMPLEXEN EN WERKZAAMHEDEN

Project	Complex	Straat en Plaatsnaam	Beschrijving werkzaamheden
Nieuwbouw verzorgingsstehuis Brugstede	650	Kampfstraat Lemelerveld	Sloop en nieuwbouw
Verduurzamingsopgave 2021	226	Buizerdweg, Lepelaarweg en Sperwerweg Dedemsvaart	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	410	Evertsenstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	425	Piet Heinstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	433	Van Brakelstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	434	Van Brakelstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
Kavel 7 2022	443	Van Alewijkstraat Beerzerveld	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	233	Adelaarweg, De Wulp, De Gieteling, De Fazant, De Grutto en Sportlaan Dedemsvaart	Dakvervangings, zonnepanelen aanbrengen, asbest van daken schuurtjes verwijderen en schilderen
Kavel 8 2022	210	Prins Bernhardstraat Dedemsvaart	Balkrenovatie
	221	Asterstraat, Hortensiastraat, Leeuwerikstraat en Rozenstraat Dedemsvaart	Asbest verwijderen carport, aanbouw of schuur
	225	Buizerdweg, De Wielewaal, Eiberweg, Lijsterstraat, Nieuwewijk, Reigerweg, Sperwerweg en Sportlaan Dedemsvaart	Goten bergingen vervangen
	229	Havikstraat Dedemsvaart	Asbest verwijderen in tuin en in berging
	230	Beethovenstraat Dedemsvaart	Schoorsteenrenovatie
	231	Lepelaarweg Dedemsvaart	Asbest verwijderen volière en berging
	292	Beukenlaan Balkbrug	Dakvervangings en zonnepanelen plaatsen
	426	Cortenaerstraat, Hardenbergerweg, Witte de Withstraat Ommen	Bitumen vervangen platdak schuurtje
	431	Van Alewijkstraat Beerzerveld	Versterking berging
	435	Doormanstraat Ommen	Schoorsteenrenovatie en herstel metselwerk kopgevels
	440	Kampfstraat Lemelerveld	Schilderen schuurtje
	447	Herikstraat, Klapproostraat, Windestraat Ommen	Windveren schilderen of vervangen en asbest in tuinen en bergingen verwijderen
	451	Lijsterbesstraat, Meidoornstraat, Wilgenstraat en Windestraat Ommen	Herstel metselwerk kopgevels en schuurtjes en schilderwerk
	452	Violenstraat Ommen	Dakvervangings, schoorsteenrenovatie, zonnepanelen plaatsen en schilderwerk
	454	Klaverpad en Pinksterbloemstraat Ommen	Verwijderen asbest carport en schuur
	455	Leeuwenbekstraat en Violenstraat Ommen	Schoorsteenrenovatie, verwijderen asbest garage en schilderwerk
	462	Nachttegaalstraat Ommen	Dakvervangings, schoorsteenrenovatie en zonnepanelen plaatsen
	465	Merelstraat en Zwaluwstraat Ommen	Dakvervangings, herstel metselwerk en zonnepanelen plaatsen
	466	De Garstenkamp Ommen	Dakvervangings en zonnepanelen plaatsen
	468	Merelstraat en Zwaluwstraat Ommen	Herstel metselwerk gevels
	469	Halinkskamp Lemele	Herstel metselwerk gevels
		470	Merelstraat en Tuinfluitstraat Ommen
474		R. Koetsierstraat Lemelerveld	Dakvervangings, spouwmuurisolatie en schilderwerk
502		Paulus Potterstraat Ommen	Dakvervangings, spouwmuurisolatie en schilderwerk
516		Kampfstraat Lemelerveld	Herstel metselwerk schuurtjes, epdm platdak bergingen vervangen voor bitumen en schilderwerk
558		Hooilanden Lemelerveld	Epdm platdak bergingen vervangen voor bitumen en schilderwerk
641		Beerzerhaar Beerzerveld	Verwijderen asbest garage
645		Kerkweg Lemele	Verwijderen asbest schuur en warmtebron
651		Ds. A.J.W. Vogelaarsstraat Lemelerveld	Dakvervangings, schoorsteenrenovatie en zonnepanelen plaatsen
651		Kampfstraat Lemelerveld	Dakvervangings en zonnepanelen plaatsen
Kavel 9 2022		254	Vivaldi Dedemsvaart
	259	Tjalk Dedemsvaart (aanleunwoningen)	Bitumen platdak vervangen, bij-isoleren en schilderwerk
	271	Tjalk Dedemsvaart (verzorgingsstehuis)	Bitumen platdak vervangen en bij-isoleren
	496	Baron van Fridaghstraat Ommen	Bitumen platdak vervangen en bij-isoleren

BIJLAGE 4 OVERZICHT AANWEZIGHEID VERBLIJFPLAATSEN

Gierzwaluw

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
225	Eiberweg 29, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
225	Eiberweg 41, Dedemsvaart	3	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
225	Sperwerweg 2, Dedemsvaart	1	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
226	Lepelaarweg 9, Dedemsvaart	3	Neststeen kopgevel woning	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Nee
226	Lepelaarweg 11, Dedemsvaart	1	Neststeen kopgevel woning	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Nee
226	Lepelaarweg 23, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
229	Havikstraat 39, Dedemsvaart	2	Dakpannen kopgevel woning	Vervangng dak berging	Nee
231	Lepelaarweg 61, Dedemsvaart	1	Achter dakgoot, op muur woning	Vervangng dak berging	Nee
233	De Gieteling 3, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervangng	Ja
451	Windestraat 11, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk schuurtje	Nee
451	Windestraat 19, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk schuurtje	Nee
468	Zwaluwstraat 65, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk gevels	Nee
474	R. Koetsiersstraat 26, Lemelerveld	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja

Huiszwaluw

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
425	Piet Heinstraat 10, Ommen	1	Onder dakrand	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 12, Ommen	1	Onder dakrand	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja

Huismus

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
221	Rozenstraat 10, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Vervanging dak berging	Nee
225	Buizerdweg 7, Dedemsvaart	3	Onder dakpannen	Goten berging vervangen	Nee
225	Lijsterstraat 39, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Goten berging vervangen	Nee
225	Sperwerweg 2, Dedemsvaart	2	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
231	Lepelaarweg 61, Dedemsvaart	1	Achter dakgoot, op muur woning	Vervanging dak berging	Nee
233	Adelaarweg 57, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	Adelaarweg 79, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	De Wulp 2, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	De Wulp 4, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	De Wulp 6, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	De Wulp 8, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangning	Ja
233	De Gieteling 7, Dedemsvaart	2	Onder dakpannen en achter dakgoot (op muur woning)	Dakvervangning	Ja
410	Evertsenstraat 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 6, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 10, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 16, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 6, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 14, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 16, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja

426	Cortenaerstraat 17, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 11, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 15, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 27, Ommen	3	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
433	Van Brakelstraat 4, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
433	Van Brakelstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 10, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 12, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 22, Ommen	3	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 24, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
435	Doormanstraat 35, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen en herstellen voegwerk gevels	Nee
435	Doormanstraat 39, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen en herstellen voegwerk gevels	Nee
443	Van Alewijkstraat 26, Beerzerveld	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
443	Van Alewijkstraat 28, Beerzerveld	2	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
447	Windstraat 14, Ommen	1	Onder dakpannen	Windveren schilderen of vervangen	Nee
451	Meidoornstraat 3, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Meidoornstraat 9, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Meidoornstraat 11, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Wilgenstraat 3, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk schuurtjes	Nee
451	Windstraat 7, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk + vervanging dak schuurtjes	Nee
452	Violenstraat 56, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen + aanbrengen zonnepanelen	Nee
454	Klaverpad 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Vervangen dak carport	Nee
454	Klaverpad 6, Ommen	1	Onder dakpannen	Vervangen dak carport	Nee
455	Leeuwenbekstraat 20, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen	Nee
468	Zwaluwstraat 55, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Tuinfluterstraat 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluterstraat 4, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluterstraat 5, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluterstraat 10, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
650	Kampstraat 24, Lemelerveld	1	Onder dakpannen	Sloop en nieuwbouw	Ja
651	Dr. A.J.W. Vogelaarsstraat 12, Lemelerveld	2	Onder dakpannen	Dakvervang + renovatie schoorsteen + aanbrengen zonnepanelen	Ja

Gewone dwergvleermuis

Complex	Adres	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
226	Lepelaarweg 8, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
233	De Wulp 14, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervang	Nee
233	De Gieteling 14, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervang	Nee
233	De Grutto 15, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervang	Nee
271	De Tjalk 49, Dedemsvaart	Kraamverblijfplaats (spouwmuren via diverse)	Vervangen bitumen platdak	Nee

		ren, verhuizend tussen drie plekken in het gebouw. Op dezelfde locaties twee paarverblijfplaatsen.		
410	Evertsenstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 16, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
426	Witte de Withstraat 15, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Bitumen platdak schuurtjes vervangen	Nee
433	Van Brakelstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
433	Van Brakelstraat 20, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
435	Doormanstraat 35, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
447	Herikstraat 13, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Windveren schilderen of vervangen	Nee
447	Klaproosstraat 13, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Windveren schilderen of vervangen	Nee
451	Windstraat 1, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Metselwerk herstel schuurtjes	Nee
451	Windstraat 11, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Metselwerk herstel schuurtjes	Nee
452	Violenstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Schoorstenen renoveren, PV zonnepanelen plaatsen, Dakpannen vervangen	Nee
465	Merelstraat 61, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Metselwerk herstel/reiniging, dakpannen vervangen, PV zonnepanelen plaatsen	Nee
468	Zwaluwstraat 49, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 55, Ommen	Zomer- en paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 63, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Tuinfluterstraat 3, Ommen	Paar- en zomerverblijfplaats (spouw via spleet bij raamkozijn)	Verduurzamen	Ja
651	Kampstraat 15, Lemelerveld	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op windveer)	Dakvervang, PV zonnepanelen plaatsen	Nee

Laatvlieger

Complex	Adres	Aantal	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	1	Kraamverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Merelstraat 101, Ommen	1	Zomerverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja

Ruige dwergvleermuis

Complex	Adres	Aantal	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
434	Van Brakelstraat 12, Ommen	1	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervang en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluterstraat 15, Ommen	1	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Verduurzaming	Ja

BIJLAGE 5 TE NEMEN MAATREGELEN

6.1.1 Algemeen

1. Er worden ecologische werkprotocollen opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffende ecologisch werkprotocollen zijn op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vogels en vleermuizen.
3. Afwijking van de protocollen is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder;
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
5. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door of in opdracht van de ecologisch toezichthouder een veldcontrole uitgevoerd in het gehele onderzoeksgebied om na te gaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Indien de werkzaamheden uitlopen tot in het broedseizoen van vogels, dan zullen aanvullende veldcontroles uitgevoerd worden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
6. Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten - zoals nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 Sloop Kampstraat 16 t/m 24

7. Drie maanden voorafgaand aan de sloop wordt één nestkast voor huismus (Type Vivara Nestkast Mus 34 mm of vergelijkbaar) aangebracht aan het verzorgingstehuis of een huurwoning binnen een straal van 250 meter van de nestplaats.
8. De sloop van de woningen wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de

werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

9. Bij het verwijderen van de dakpannen is van belang dat de buitenste rij dakpannen gelift wordt of dat wordt geklopt worden om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie.
10. In de nieuwbouw van het verzorgingstehuis worden 10 neststenen (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar) aangebracht op minimaal drie meter hoogte. De neststenen worden vooral aan de noord- en oostzijde van het nieuwe gebouw aangebracht (zie bijlage 5).

6.1.3 Verduurzamingsopgave 2021 (dakvervangings- en spouwmuurisolatie)

11. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (broedperiode van vogels en kraam- en overwinteringsperiode van vleermuizen). Deze perioden verschillen per soort.
12. Voer werkzaamheden op locaties met huismus, gierzwaluw en huiszwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 april. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
  - Lepelaarweg 23, Dedemsvaart;
  - Evertsenstraat 2, 6, 8, 10 en 16, Ommen;
  - Piet Heinstraat 6, 8, 10, 12, 14 en 16, Ommen;
  - Van Brakelstraat 4, 8, 10, 12, 22, 24, Ommen;
  - Van Alewijkstraat 26 en 28, Beerzerveld.
13. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
14. Werkzaamheden op locaties met zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen starten in de periode 1 oktober - 1 november. Genoemde periode kan eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek. Het uitvoeren van werkzaamheden in de periode 1 november - 1 april is alleen mogelijk als buiten deze periode maatregelen zijn genomen om aanwezigheid van vleermuizen te voorkomen. Dit wordt gerealiseerd door de dakranden van kopgevels dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber), waarbij op elke kopgevel twee vleermuisflappen worden geplaatst. Op deze manier kunnen de vleermuizen het pand verlaten, maar niet meer terugkeren. Ook eventuele open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van vleermuisflappen. Na het ongeschikt maken wordt minimaal 3 nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats.

15. In de kopgevel van de Lepelaarweg 23 in Dedemsvaart worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
16. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
17. Aan de voorzijde van de Piet Heinstraat 10 en 12 in Ommen worden per woning twee nestkommen voor huiszwaluw (type Vivara KN HZ 03 Kunstnest Huiszwaluw) eventueel inclusief nestplankje aangebracht. De nestkommen worden zo gepositioneerd dat deze bij gebruik niet voor overlast zorgen door bijvoorbeeld uitwerpselen (dus indien mogelijk boven een groene tuin, en niet boven een voordeur).
18. In de woningen waar verblijfplaatsen van gewone of ruige dwergvleermuis verloren gaan, worden per gevel twee gekoppelde keramische kasten (type Tichelaar Makkum of vergelijkbaar) ingemetseld. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
  - Lepelaarweg 8 Dedemsvaart;
  - Evertsenstraat 2 en 16 Ommen;
  - Van Brakelstraat 2, 12 en 20 Ommen.

6.1.4 Kavel 7 2022 (o.a. dakvervangning en zonnepanelen plaatsen)

19. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (broedperiode vogels). Deze perioden verschillen per soort.
20. Voer werkzaamheden op locaties met huismus en gierzwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
  - Adelaarweg 57 en 79, Dedemsvaart;
  - De Gieteling 3 en 7, Dedemsvaart;
  - De Wulp 2, 4, 6, en 8, Dedemsvaart.
21. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
22. In de kopgevel van de Gieteling 3 in Dedemsvaart worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
23. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
24. De werkzaamheden aan locaties met paarverblijven van gewone dwergvleermuis (De Wulp 14, De Gieteling 14 en De Grutto 15 Dedemsvaart) worden vanaf het begin begeleid door een ter zake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de ter zake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis wordt voorkomen, in het geval de

spouwmuur toch bloot komen te liggen. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen in de spouwmuur blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.

6.1.5 *Kavel 8 2022 (o.a. vervanging daken en aanbrengen zonnepanelen)*

25. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (voortplantingsperiode van vogels en zoogdieren en overwinteringsperiode van vleermuizen). Deze perioden verschillen per soort.
26. Voer werkzaamheden op locaties met huismus en gierzwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
  - Doormanstraat 35 en 39, Ommen;
  - Meidoornstraat 3, 9 en 11, Ommen;
  - Violenstraat 56, Ommen;
  - Leeuwenbekstraat 20, Ommen;
  - Zwaluwstraat 55, 65 en 71, Ommen;
  - Tuinfluiterstraat 2, 4, 5 en 10, Ommen;
  - Ds. A.J.W. Vogelaarsstraat 12, Lemelerveld;
  - R. Koetsierstraat 26, Lemelerveld.
27. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
28. Werkzaamheden op locaties met een zomerverblijfplaats van laatvlieger (Mereelstraat 101), een paar- en zomerverblijfplaats van gewone en ruige dwergvleermuis (zie tabel 4.4 en 4.5) en een kraamverblijfplaats van laatvlieger (Zwaluwstraat 71) worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode in de maanden september-oktober of april tot half mei. Genoemde perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek. Het uitvoeren van werkzaamheden in de periode 1 november - 1 april is alleen mogelijk als buiten deze periode maatregelen zijn genomen om aanwezigheid van vleermuizen tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Bij de start van de werkzaamheden worden eerst maatregelen genomen om aanwezige vleermuizen in de woning te verdrijven. Hierbij kan gedacht worden aan het verwijderen van dakpannen of het tijdelijk plaatsen van vleermuisflaps¹.
29. Overige werkzaamheden (o.a. werkzaamheden aan schuurtjes, bergingen en carports) kunnen jaarrond uitgevoerd worden. In de periode 15 februari tot en met 1 september is wel een

---

¹ Dit wordt gerealiseerd door de dakranden van kopgevels dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber), waarbij op elke kopgevel minimaal twee vleermuisflappen worden geplaatst. Op deze manier kunnen de vleermuizen de woning verlaten, maar niet meer terugkeren. Ook de open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van vleermuisflappen.

- broedvogelcontrole nodig om na te gaan of broedende vogels aanwezig zijn. Indien aanwezig is het noodzakelijk om de werkzaamheden uit te stellen totdat de jongen zijn uitgevlogen.
30. De werkzaamheden aan locaties met paarverblijven van gewone dwergvleermuis aan de Herikstraat 13, Klaproostraat 13, Violenstraat 2 Ommen worden vanaf het begin begeleid door een ter zake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de ter zake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen wordt voorkomen, in het geval de spouwmuren toch bloot komen te liggen. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen in de spouwmuur blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.
  31. In de kopgevel van de R. Koetsierstraat 26 in Lemelerveld worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
  32. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
  33. In de kopgevels van de Tuinfluiterstraat 1, Tuinfluiterstraat 15 en Merelstraat 101 in Ommen worden per gevel twee gekoppelde keramische kasten (type Tichelaar Makkum of vergelijkbaar) ingemetseld.

6.1.6 Kavel 9 2022 (vervanging bitumen plat dak)

34. Voer werkzaamheden op locaties met gewone dwergvleermuis (Tjalk Dedemsvaart) zo veel mogelijk gefaseerd en buiten de kwetsbare kraam- en overwinteringsperiode van gewone dwergvleermuis uit (15 mei tot 15 juli en 1 november tot 1 april). Werkzaamheden vinden daarom plaats in de periode 15 juli tot 1 november of 1 april tot 1 mei. Genoemde perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek.
35. De werkzaamheden aan het platte dak van De Tjalk worden bij de start van de werkzaamheden begeleid door een ter zake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de ter zake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen wordt voorkomen, in het geval de spouwmuren toch bloot komen te liggen. Gedacht wordt aan het tijdelijk afdekken van de spouwmuur met een balk of een stuk dakleer.
36. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen (kier tussen erker en muur) blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.

6.2 Locatie maatregelen

De maatregelen worden uitgevoerd in de directe nabijheid van verloren gaande nest- of verblijfplaatsen op de locaties beschreven in paragraaf 6.1.